

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobkyně: H. D.

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 9. 2023, ve věci invalidního důchodu

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalovaná svým rozhodnutím ze dne 26. 5. 2023, č. j. X (dále „prvostupňové rozhodnutí“), zamítla žalobkyni její žádost o invalidní důchod, neboť podle posudku OSSZ Karviná ze dne 15. 5. 2023 není invalidní. Dle řečeného posudku poklesla žalobkyni z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu její pracovní neschopnost pouze o 10 %. Žalobkyně proti rozhodnutí žalované podala námitky. O těchto námitkách rozhodla žalovaná rozhodnutím ze dne 21. 9. 2023, č. j. X (dále „napadené rozhodnutí“), a to tak, že námitky zamítla a

Shodu s prvopisem potvrzuje I.Ch.

prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Proti napadenému rozhodnutí podala žalobkyně žalobu.

Shrnutí žaloby a žalobních bodů

2. Žalobkyně v žalobě uvedla, že s napadeným rozhodnutím nesouhlasí. Podle žalobkyně posudkový lékař OSSZ nesprávně posoudil její zdravotní stav. Posoudil pouze omezení pracovní schopnosti v důsledku onemocnění páteře – podle kapitoly XIII, oddílu E, položce 1b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. (dále „vyhláška“) – pro které byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti 10 %. Závažné dlouhodobé omezení funkce obou kolenních kloubů, které má na její pracovní schopnosti největší vliv a které vyplývá z lékařské zprávy, tj. Stp. TEP gen. I. sin. Columbus 12/2022 a Gonartrosis I. dx. Gr II., v posudku zhodnoceno nebylo. To namítala v řízení o námitkách.
3. V posudku posudkového lékaře žalované byl učiněn závěr, že rozhodující příčinou jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je stav po TEP levého kolene pro gonartrózu. Postižení kolenních kloubů, které namítala, bylo zhodnoceno podle kap. XV., odd. B, položky 8a přílohy k vyhlášce jako lehké postižení s omezením jen chůze a stání, pro které byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti s přihlédnutím k oboustrannému postižení kolen 15 % a podle § 3 vyhlášky navýšena o 10 %, celkově tedy 25 %. Přestože posudkový lékař uvedl, že je schopna vykonávat výdělečnou činnost se sníženými nároky, žalobkyně s tímto závěrem nesouhlasí. Není schopna nadále vykonávat náročnou profesi prodavačky, kterou je vyučena, s omezeními, které uvedl posudkový lékař. Pracovní náplní je manipulace s těžkými baleními zboží, jejich doplňování, práce u pokladen. Namítala, že celý život pracovala manuálně nebo v dělnických profesích bez nutnosti odborné kvalifikace. Profese, které je schopna na základě své kvalifikace vykonávat, jsou fyzicky náročné. Pro zhoršování zdravotních potíží není schopna svou profesi již nadále vykonávat. Ke svým tvrzením doložila lékařské zprávy.
4. Z uvedených důvodů navrhla napadené rozhodnutí zrušit.

Vyjádření žalované

5. Žalovaná ve svém vyjádření uvedla, že považuje napadené rozhodnutí za správné, zakládající se na posudku, který splňuje požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti. S ohledem na žalobní námitky navrhla důkaz posudkem posudkové komise MPSV a žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

Ústní jednání

6. Ve věci proběhla dvě ústní jednání. V rámci prvního jednání žalobkyně popsala progresi svých zdravotních potíží, kdy bolesti kolen začaly v roce 2016, zlom nastal po covidu v roce 2020, to se její stav zhoršil výrazně. Tehdy poprvé žádala o invalidní důchod, její žádost však byla zamítnuta, nicméně se dostala k MUDr. P. Ten žalobkyni sdělil, že bohužel se s jejím problémem nedá nic dělat. Žalobkyně byla operována, ale z důvodu, že k výměně došlo později, se jí zkrátily svaly. Do původního stavu se teprve dostává. V průběhu času se jí však zhoršilo i druhé koleno, předepsané lázně však její zdravotní stav ještě zhoršily. Uvedla, že aktuálně trpí velkými bolestmi, což doléhá i na její psychiku. Řešení spočívá pouze v operaci, na kterou se však čeká několik let. Zdůraznila, že vždy pracovala a pracovat stále chce, ale z důvodu bolesti není schopna odpracovat běžnou pracovní dobu. Má i obavy, že ji nikdo s jejím zdravotním stavem nezaměstná. I to ji vedlo k absolvování účetnického kurzu.

K posudku, který soud nechal vyhotovit (viz níže), uvedla, že s jeho závěry nesouhlasí. Připomněla dřívější posudkové hodnocení, kdy posudkový lékař stanovil míru poklesu jejích pracovních schopností na 30 %. To bylo ještě v době před operací. Po ní se její stav zhoršil, neboť má postižené i druhé koleno. Podle přílohy k vyhlášce je možné stanovit pokles až na 35 %, čehož podle žalobkyně měla

posudková komise využít. Při jednání doložila nové lékařské zprávy, které dokládají její zdravotní stav.

7. Při druhém jednání, které bylo nařízeno s ohledem na doplňující posudek, žalobkyně poukázala na závěry lékařů. Hybnost kolena je omezená. Ošetřujícími lékaři jí bylo sděleno, že tuto skutečnost nelze prakticky změnit a jedná se o nevratný stav. Koleno musí navíc šetřit, aby vydrželo. Není schopna si dřepnout, klečet zvládne pouze chvíli. I kdyby šla přes sílu a koleno ohnula, ničemu to nepomůže. Podle sdělení lékařů je navíc vhodné, aby k případné výměně kolena došlo co nejpозději. Je poměrně mladá, chce pracovat, ale nechce si koleno poškodit. Navrhla důkaz lékařskou zprávou z října 2024. Rovněž poukázala na to, že zhoršující se stav pravého kolene, které rovněž bude muset být operováno a vyměněno. Zdůraznila, že svůj stav si nezavinila, nemá nadváhu, nic nezanedbala, a vyjádřila lítost nad tím, že jí zdravotní stav omezuje ve všech aspektech jejího života.
8. Žalovaná se u obou jednání odkázala na své vyjádření a odkázala se na posudky posudkové komise, které reflektovaly žalobkyní doložené zprávy.

Posouzení soudem

9. Soud zjistil, že žalobu lze věcně projednat. Přezkoumal tedy napadené rozhodnutí v souladu s § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.), v mezích žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
10. Z připojeného posudkového spisu žalobkyně krajský soud zjistil k osobě žalobkyně, že vystudovala SOU obchodu a střední hotelovou školu, absolvovala kurzy podvojného a mzdového účetnictví. Dříve pracovala jako účetní, skladní, pracovnice pošty či vedoucí prodejny.
11. Krajský soud dále zjistil, že žalobkyně v dubnu 2023 požádala o přiznání invalidního důchodu. Posudkový lékař OSSZ Karviná dospěl k závěru, že pracovní schopnost žalobkyně poklesla pouze o 10 % a není tedy invalidní. Rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stanovil jako postižení – chron. VAS LS páteře a TEP sin kolene, tedy postižení uvedené v kap. XIII., odd. E, položce 1b přílohy k vyhlášce.
12. S ohledem na závěr posudkového lékaře OSSZ tak žalovaná následně vydala prvostupňové rozhodnutí, proti kterému žalobkyně podala námitky.
13. V řízení o námitkách si žalovaná vyžádala další posudek. V posudku ze dne 4. 9. 2023 posudkový lékař žalované potvrdil posudkový závěr tak, že v případě žalobkyně se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, nicméně s ním není spojena invalidita. Za rozhodující příčinu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu však určil postižení uvedené v kapitole XV., odd. B, položce 8a přílohy k vyhlášce, s mírou poklesu pracovní schopnosti 15 %. Tu posudkový lékař dále navýšil podle § 3 vyhlášky od 10 % vzhledem k vlivu postižení na schopnost využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti a schopnost

pokračovat v předchozí výdělečné činnosti. Žalovaná proto rozhodla napadeným rozhodnutím.

14. S ohledem na žalobní námitky nechal krajský soud v řízení zpracovat posudek posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí. V **posudku ze dne 4. 4. 2024** se **posudková komise v Ostravě** ztotožnila se závěry posudkového lékaře žalované, co se týká rozhodující příčiny zdravotního stavu žalobkyně a jejího zařazení podle citované vyhlášky. I podle názoru posudkové komise je v případě žalobkyně rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu postižení zařazené v kapitole XV., odd. B, položce **8a** přílohy k vyhlášce přílohy k vyhlášce. Ztotožnila se rovněž se stanovenou mírou poklesu pracovní schopnosti 15 %, dále navýšenou o 10 % vzhledem k vlivu postižení na schopnost využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti a schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti. Celkově tedy 25 %. Posudková komise doplnila, že z hlediska zařazení odpovídá postižení lehké funkční poruše, lehkému omezení hybnosti a funkce jednoho nebo dvou velkých kloubů dolních končetin a z něho plynoucí omezení pro delší chůzi a stání. Posudková komise doplnila, že provedla objektivizaci zdravotního stavu vlastním vyšetřením ortopeda, který potvrdil, že rozsah pohybu ve velkých nosných kloubech odpovídá pouze lehké funkční poruše, což na místě ověřila posudková komise. K tomu uvedla, že žalobkyně se pohybuje zcela bez omezení a jistotou, bez problémů ulehá či vstává z vyšetřovacího lůžka či se obouvá.
15. S ohledem na námitky žalobkyně (viz výše) nechal soud vypracovat doplňující posudek, který se měl vyjádřit zejména ke změně posudkového závěru, když původně byl pokles pracovních schopností hodnocen 30 %, ačkoliv při tvrzeném zhoršení stavu učinila posudková komise závěr o poklesu pouze 25 %. Dále měla posudková komise objasnit hybnost operovaného kolene a vyjádřit se k doloženým lékařským zprávám.
16. V **doplňujícím posudku ze dne 22. 1. 2025** posudková komise na svých závěrech setrvala. Posudková komise vysvětlila, že hodnocení z dřívějšího posouzení, v rámci kterého byl pokles pracovní schopnosti stanoven na 30 %, bylo lehce nadhodnocené. Posudková komise doplnila, že posuzovala stav po TEP levého kolena, přičemž se jedná o léčbu, která má jednoznačně zlepšit funkční schopnosti dolních končetin, upravit fyziologickou zátěž na ostatní klouby, což vzhledem k funkčnímu stavu bylo splněno. K hybnosti kolena doplnila posudková komise, že se sice v případě žalobkyně nejedná funkčně o fyziologický stav opěrných kloubů, nicméně míra postižení neodpovídá žádnému stupni invalidity. K nově předloženým lékařským zprávám posudková komise uvedla, že byly zohledněny, avšak nepřinesly žádné posudkově nové významné skutečnosti.
17. Rozhodnutí správního orgánu o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle § 8 odst. 9 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „zákon o OPSZ“), zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely námitkového řízení posuzuje žalovaná. Pro účely soudního přezkumu zdravotní stav pak posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí (dále též „MPSV“); za tím účelem MPSV zřizuje jako své orgány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona o OPSZ). Soud ovšem nezkontroluje věcnou správnost posudků, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek rozhodujícím důkazem. A to za předpokladu, že z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochybností, a nejsou-li tu ani

žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, které by správnost posudku zpochybnilly. Posudková komise se musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá. Posudkové závěry musí náležitě odůvodnit. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním řízení, její rozhodnutí v námitkovém řízení musí být jasné, srozumitelné a úplné (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43).

18. Náležitosti posudku upravuje § 7 vyhlášky. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž 1) účel posouzení, 2) datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 3) výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 4) skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 5) výsledek posouzení zdravotního stavu a míru poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, 6) procentní míru poklesu pracovní schopnosti, 7) stupeň invalidity, 8) den vzniku invalidity, resp. den změny stupně invalidity nebo den zániku invalidity, 9) odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti a 10) tzv. pracovní rekondaci (to pouze, jde-li o invaliditu prvního či druhého stupně), tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012-18).
19. V posuzované věci si soud vyžádal shora specifikované posudky, které dospívají ke zcela identickým závěrům, ve kterých se shodují se závěry posudkového lékaře ČSSZ. Z jejich obsahu vyplývá, že posudková komise jednala a rozhodovala v řádném složení, za přítomnosti specialisty s odborností ortopedie. Podle ustanovení § 16b odstavec 1 zákona o OPSZ, *[p]osudkové komise ministerstva jsou nejméně tříčlenné. Předsedou posudkové komise může být jen lékař. Předseda posudkové komise a tajemník posudkové komise jsou vždy zaměstnanci zařazení k výkonu práce v ministerstvu; tajemník je členem posudkové komise. Dalšími členy posudkové komise jsou odborní lékaři jednotlivých klinických oborů. Podle odstavce 3 téhož ustanovení, posudkový lékař, který je předsedou posudkové komise ministerstva, řídí jednání této komise, určuje její konkrétní složení a rozhoduje o zařazení jednotlivých případů na pořad jednání komise. Jak vyplývá z ustanovení § 16b odstavec 1 a 3 zákona o OPSZ, obsazení posudkové komise lékařem určité odbornosti pro jednotlivá onemocnění nepředepisuje žádný právní předpis a je odpovědností jejího předsedy, jaké lékaře do komise určí. Komise však musí být schopna splnit účel svého zřízení, vyplývající z § 4 odst. 2 citovaného zákona, tedy *posoudit zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění (...)*. Jak dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 4. 2014, č. j. 6 Ads 166/2014 – 30, „byla-li posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí, která zpracovala podkladový posudek o stanovení míry poklesu pracovní schopnosti pro účely posouzení invalidity, složena v souladu s § 16b odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, může být námitka žalobce ohledně účasti lékaře nevhodně zvoleného klinického oboru ve výjimečném případě relevantní pro hodnocení úplnosti a přesvědčivosti posudku, nikoliv však pro úvahy o porušení § 16b odst. 3 citovaného zákona“. V posuzované věci komise byla složena v souladu s § 16b odst. 1 zákona o OPSZ a účel svého zřízení splnila. Odborným lékařem byla posouzena onemocnění žalobkyně, jejichž dopad na žalobkynin zdravotní stav je předmětem sporu.*
20. Posudek má po jeho doplnění všechny shora uvedené nezbytné náležitosti a splňuje

podmínku úplnosti a přesvědčivosti. Posudková komise se vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, své posudkové závěry náležitě a srozumitelně odůvodnila. Posudek nadále nevzbuzuje žádné pochyby. Posudková komise jednak vysvětlila, které postižení je rozhodující příčinou nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně. Zdůvodnila taktéž, z jakých důvodů nebylo možné posoudit rozhodující příčinu odlišně (výhodněji pro žalobkyni). Míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně stanovila v horní hranici procentního rozpětí stanoveného v kapitole XV., odd. B, položce 8a přílohy k vyhlášce, přičemž shledala důvody pro navýšení procentní míry poklesu pracovní schopnosti ve smyslu § 3 odst. 1 vyhlášky, a to v maximálním rozsahu. Dospěla tak k identickým závěrům jako posudkový lékař žalované.

21. Posudková komise se plně vypořádala se všemi žalobkyní předloženými podklady. Nutno zdůraznit, že přezkum napadeného rozhodnutí a posudků, ze kterých žalovaná vycházela, je limitován datem vydání napadeného rozhodnutí, tedy 21. 9. 2023. Zdravotní dokumentace vztahující se ke zdravotnímu stavu žalobkyně po tomto datu, může být relevantní jen za předpokladu, že svědčí o zdravotním stavu žalobkyně před 21. 9. 2023.
22. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec *invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %*.
23. V otázce posouzení zdravotního stavu žalobkyně vycházel soud zejména z posudku posudkové komise. Žalobkyně nebyla k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní, když její pracovní schopnost poklesla „pouze“ o 25 %. Žalobkyně tedy nesplňuje podmínku invalidity prvního stupně, a rozhodnutí žalované tak odpovídá zdravotnímu stavu žalobkyně. Napadené rozhodnutí není nezákonné. S ohledem na výše uvedené soud žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
24. K tomu soud dále dodává, že předmětem tohoto řízení nebylo zkoumání aktuálního zdravotního stavu žalobkyně. Není tak vyloučeno, že se oproti datu vydání napadeného rozhodnutí stav žalobkyně zhoršil. Žalobkyně může opět požádat o přiznání invalidního důchodu, kdy žalovaný bude rozhodovat podle aktuálního právního a zejména skutkového stavu, tj. podle aktuálního zdravotního stavu žalobkyně.
25. Soud zároveň považuje za důležité zmínit, že důvodem pro nepřiznání invalidního důchodu nebylo jakékoliv sankcionování žalobkyně z důvodu, že by snad jakkoliv zanedbala životosprávu. Shodné lze tvrdit i o závěrech posudkové komise. Soud ujišťuje žalobkyni, že si je vědom její nelehké situace a dopadů nepřiznání invalidního důchodu na její život. Smyslem posouzení ze strany posudkových lékařů je však posouzení funkčních dopadů postižení na její pracovní schopnosti a stanovení míry poklesu pracovních schopností.
26. V řízení byla plně procesně úspěšná žalovaná, které však v souladu s § 60 odst. 2 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo; procesně neúspěšná žalobkyně právo na náhradu nákladů řízení nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů po doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně. Podmínkou řízení o kasační stížnosti

je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava 12. března 2025

JUDr. Zora Šmolková
samosoudkyně